

Uitvoeringsplan Biodiversiteit 2020 en 2021

Beschikbaar budget Biodiversiteit

Zoals aangegeven in de rapportage van de Visie Groen en Biodiversiteit is het beschikbare budget binnen de gemeente voor het versterken van de biodiversiteit jaarlijks € 180.000. In bijlage 1 is de tekst opgenomen uit de Visie waarin wordt aangegeven wat de basis is voor dit budget.

Daarnaast kan het versterken van de biodiversiteit meeliften met andere projecten die in dit Uitvoeringsplan ook worden benoemd. Dit zijn projecten die ook vanuit de gemeente vanuit een andere insteek worden gerealiseerd of projecten van derden. De projecten in dit Uitvoeringsplan zullen niet volledig en uitputtend zijn mede omdat gedurende het jaar zich nieuwe kansen voordoen; dit zowel bij interne projecten als bij projecten van derden waar de gemeente bij betrokken is en/of faciliteert.

Ecologisch maaien

Ecologisch maaien betreft het maaien en ruimen van het gras in plaats van regulier maaien waarbij het gras wordt geklepeld en ter plaatse achterblijft. Met deze manier van maaien wordt ervoor gezorgd dat de bodem verschaald omdat het gewas wordt afgevoerd zodat kruiden meer de kans krijgen zich daar te ontwikkelen.

Het ecologisch maaien is als bijzonder project opgenomen in het Coalitieakkoord. In 2019 is gestart met het ecologisch maaien van de binnenzijde van de Rondweg. De eerste resultaten van deze nieuwe manier van maaien zijn al zichtbaar waarbij meer bloeiende planten aanwezig zijn in de berm. Voorgesteld wordt om dit de komende jaren voort te zetten. Een dergelijke maatregel is belangrijk langjarig uit te voeren omdat verschralling van de bodem een langzaam proces is dat na meerdere jaren pas effect heeft. Nu dit in 2019 is opgestart, zou het kapitaalvernietiging zijn om daarmee te stoppen.

De extra kosten voor het ecologisch maaien van de Rondwegwal ten opzichte van regulier maaien bedragen € 95.000 per jaar en de meerkosten voor het jaarlijks ecologisch maaien van de berm tussen de Rede en de Schalkwijksebrug zijn € 10.000 (vanaf 2021; in 2020 vormt het maaien onderdeel van het project).

Daarnaast wordt bosplantsoen binnen de bebouwde kom jaarlijks uitgemaaid zodat kruiden de kans krijgen daar te groeien en niet worden overwoekerd door houtige bosplantsoengewassen. De jaarlijkse kosten hiervoor bedragen € 20.000.

De totale kosten voor het ecologisch maaien bedragen jaarlijks € 125.000; in 2020 is dit eenmalig € 115.000.

Door ecologisch te maaien zullen over 5 á 10 jaren de kosten voor deze vorm van maaien afnemen omdat er door verschralling van de bodem, na verloop van tijd, minder gewas behoeft te worden gemaaid en te worden afgevoerd. Wanneer kosten afnemen, zal het budget dat over blijft, worden ingezet om extra areaal ecologische te maaien. Bij de keuze van gebieden die dan ook ecologisch gaan worden gemaaid, zal dan worden beoordeeld welke gebieden (ook buiten de Rondweg) daarvoor het meest geschikt zijn qua bodemgesteldheid, ligging, verkeersveiligheid en potentie. In ieder geval ontstaat al financiële ruimte wanneer vanaf 2022 de Rondweg in plaats van tweemaal, eenmaal per jaar gaat worden gemaaid.

Opzet Uitvoeringsplan

Zoals aangegeven in de Visie Groen en Biodiversiteit wordt jaarlijks een Uitvoeringsplan opgesteld waarin de projecten voor een volgend jaar zijn opgenomen. Bij de keuze van deze projecten zijn de doelstellingen uit de Visie Groen en Biodiversiteit "meer, beter en meer verbonden groen" leidend. Op basis van deze doelstellingen zijn in de Visie verschillende thema's benoemd waarmee invulling kan worden gegeven aan het vergroten van de biodiversiteit. Aan de hand van onderstaande thema's uit de Visie zullen projecten worden voorgesteld (voor 2021):

1. Groenbeheer
2. Waterbeheer
3. Ecologische verbindingen
4. Klein landschapselementen
5. Soortenbeheer
6. Voorlichting / educatie
7. Natuurinclusieve landbouw
8. Tijdelijke natuur

Dit Uitvoeringsplan is voor de jaren 2020 en 2021. Voor 2020 geldt dat op het moment van besluitvorming de projecten voor dit jaar reeds (grotendeels) zijn uitgevoerd en waarbij dat in de

1e Berap is geregeld. Voor 2021 worden voorstellen gedaan waar het college nog over moet besluiten.

Naast het budget voor ecologisch maaien, is het projectbudget voor 2020 is € 65.000 en vanaf 2021 jaarlijks € 55.000 (vanaf 2021 is € 10.000 extra budget nodig voor ecologisch maaien). Van dit jaarlijkse budget is € 15.000 geoormerkt voor het beschermen van weidevogels. Wanneer projecten worden uitgevoerd ten laste van reguliere budgetten uit de Algemene Dienst en raakvlakken hebben met de ambities uit de Visie, zijn deze ook in dit Uitvoeringsplan opgenomen en wordt dat ook aangegeven.

Uitvoeringsplan 2020

a) Aanleg bloemenweides € 45.000

In Houten is in aanvulling op de reeds aanwezige bloemenweides circa 3,4 ha nieuwe bloemenweide aangelegd. Dit betreft de berm aan de zuidzijde van de Rondweg (circa 2 ha) waar een kabel voor het zonnepark is ingegraven. Hierdoor was de bovengrond 'kaal' en bood dit een unieke kans om deze in te zaaien met een kruidenmengsel om deze berm vervolgens ecologisch te gaan beheren. Daarnaast zijn op 10 locaties binnen de bebouwde kom van Houten Noord en Zuid en op 1 locatie langs de Blasenburgseweg bloemenweides (totaal 1,4 ha) aangelegd; de aanleg van de bloemenweides zijn gerealiseerd conform het Jaarplan VOB/UB.

b) Projecten gerelateerd aan Dierenwelzijn € 10.000

Voor het bestrijden van de eikenprocessierups zijn op diverse locaties waar eiken staan 160 nestkasten voor mezen en 40 kasten voor vleermuizen opgehangen. De meeste zijn opgehangen in het Eikenlaantje en het Stationserf. Op deze locaties was vorig jaar de overlast door eikenprocessierups het grootst en daar bleken dit jaar beduidend minder nesten van de eikenprocessierups aanwezig. Dit is deels vanuit het budget voor dierenwelzijn bekostigd. Daarnaast is in het kader van dierenwelzijn een aantal projecten opgestart met als doel het vergroten van de biodiversiteit. Dit betreft onder andere het aanleggen van wanden voor ijsvogels, het realiseren van nestgelegenheden voor zandbijen en ecologisch beheer van de berm bij de Schalkwijksebrug. Deze activiteiten hebben een structureel karakter en worden daarom ook de komende jaren uitgevoerd c.q. onderhouden.

De kosten voor deze projecten in 2020 zijn in totaal ruim € 10.000 en komen ten laste van het budget Dierenwelzijn en Biodiversiteit, beide voor een bedrag van € 5.000.

c) Weidevogelbeheer € 15.000

Voor het realiseren van weidevogelgebieden is het van belang dat een algemeen beheer- en inrichtingsplan wordt opgesteld voor deze weidevogelgebieden. Met dit beheerplan kan in gesprekken met boeren meer duidelijkheid en inzicht worden gegeven over hoe dit beheer kan worden geïntegreerd in de bedrijfsvoering en wat hiervan de impact op hun bedrijfsvoering is. In opdracht van de gemeente Houten wordt door het Collectief Utrecht Oost een dergelijk plan opgesteld waar wij als gemeenten zowel financieel als ook qua kennis in bijdragen. De kosten voor de gemeente bedragen € 7.500; dit komt ten laste van het geoormerkte budget Weidevogels binnen het budget Biodiversiteit.

Daarnaast is nog € 7.500 budget beschikbaar voor algemene maatregelen die de weidevogelbiotoop versterken.

d) Aanplant bosjes op de Vijfwal € 5.000

Aankomend plantseizoen (november 2020 – maart 2021) worden op vijf à tien locaties 'bosjes' op de Vijfwal aangeplant met bosplantsoen met een oppervlakte van 20-30 m² per locatie. Een deel van deze locaties is ook aangegeven door bewoners in Storymaps. Hiermee wordt invulling gegeven aan de input vanuit de inwoners van Houten. De klankbordgroep heeft aangegeven graag te willen meedenken over de verschillende soorten beplanting die dan kan worden aangeplant waarmee ook werkelijk de biodiversiteit wordt versterkt en de bloeihoogte vergroot. De kosten voor de aanplant bedragen in totaal circa € 5.000 en komen ten laste van het budget Biodiversiteit 2021. Op bijgevoegde kaart (Bijlage 2) is aangegeven waar deze bosplantsoenvakken mogelijk zouden kunnen worden gerealiseerd. Het is een eerste idee waarmee een indruk wordt gegeven van de insteek van dit project. Vakken kunnen nog groter of kleiner worden of verplaatst. Hierover zal ook met omwonenden worden overlegd. Bij de keuze van de locaties is rekening gehouden met de sport- en speelvoorzieningen. Deze vallen buiten deze vlakken.

e) Overige projecten

Onderstaande projecten die reeds zijn uitgevoerd en een toegevoegde waarde hebben aan de biodiversiteit:

- Aanleg "Kleine Houtense Bosjes". In het voorjaar van 2020 is er een bosje aangelegd bij park Schooneveld en in het najaar wordt een tweede bosje aangelegd in de buurt van de Keercamp.

- Aanleg en herstel van kleine landschapselementen met een subsidie vanuit de provincie Utrecht waarbij per gemeente maximaal € 21.000 subsidie beschikbaar is. De subsidieverlening loopt via het Collectief Utrecht Oost. Als cofinanciering levert de gemeente Houten een bijdrage van € 3.000 voor de aanleg van landschapselementen die niet onder de provinciale regeling vallen zoals bijvoorbeeld kleine hoogstamboomgaardjes. Dit budget is beschikbaar binnen het budget van het Landschapsbeleidsplan. In 2020 worden op circa 8 tot 10 adressen landschapselementen aangelegd, waaronder houtsingels, knotbomenrijen, vogelbosjes, haagjes, hoogstamboomgaardjes, een poel en een aantal solitaire bomen.

- Samen met de klankbordgroep wordt eind 2020 het maaibeheer in de gehele gemeente geëvalueerd. Hierbij gaat het om het maaien van gazons, bermen, bloemenweides en oevers. Doel is het maaibeheer zodanig aan te passen dat de biodiversiteit wordt versterkt. Hierbij wordt een evenwicht gezocht tussen de wensen van inwoners die willen voetballen of recreëren in de parken en de noodzaak de biodiversiteit te versterken. In 2021 zal voor de periode 2022 – 2026 een nieuw maaibestek voor de gehele gemeente op de markt worden gebracht. Met de input van de klankbordgroep en de kennis die binnen de gemeente is opgebouwd, wordt het maaibeheer meer afgestemd op de ambities uit de Visie Groen en Biodiversiteit. Naast maaien en ruimen van grasvegetatie, zal hierbij ook aandacht zijn voor sinusmaaien, gefaseerd maaibeheer waarbij dat niet altijd jaarlijks gebeurt en ook maaien in andere dan de gebruikelijke periodes. Door variatie aan te brengen in de manier van maaien, zijn er jaarrond meer mogelijkheden voor het vinden van voedsel voor insecten en ook meer schuil en nestgelegenheid.

In het overleg met de klankbordgroep eind 2020 zal ook al worden gekeken welke mogelijkheden er zijn om het maaibeleid voor 2021 reeds aan te passen, vooruitlopend op de meer structurele aanpassingen.

Samenvatting besteding budget Biodiversiteit 2020⁽¹⁾

Nr	Projectomschrijving	Projectkosten	
		Bedrag (€)	Bijdrage uit AD (€)
a	Aanleg bloemenweides	45.000	
b	Projecten gerelateerd aan dierenwelzijn	5.000	5.000
c	Opstellen beheer- en inrichtingsplan weidevogelgebieden	7.500	
c	Maatregelen ter bevordering van de weidevogelbiotoop	7.500	
d	Aanleg bosjes Vijfwal	(2	
e	Kleine landschapselementen	-	4.000
	Totaal	65.000	9.000

(1: Beschikbaar budget vanuit Biodiversiteit € 65.000 en € 9.000 uit Algemene Dienst

(2: Kosten ten laste van budget 2021

Uitvoeringsplan 2021

Zoals bovenstaand is aangegeven is voor projecten in 2021 € 55.000 beschikbaar. Een deel hiervan (€ 15.000) is geoormerkt en bestemd voor projecten met een relatie met weidevogelbescherming en -beheer. De overige € 40.000 kan binnen de genoemde thema's worden ingezet voor projecten waarmee de biodiversiteit wordt versterkt. Wanneer andere financieringsbronnen beschikbaar zijn, worden deze benoemd.

1. Thema Groenbeheer

Wat doen wij zelf

a) In het Water en Rioleringsplan (WRP) is de intentie aangegeven om per jaar 2.500 m² te ontstenen waarbij in de nieuwe situatie open grond terug komen dat moet bijdragen aan het beter kunnen laten infiltreren van regenwater. Hier liggen kansen om deze locaties in te richten met beplanting die bijdraagt aan het vergroten van de biodiversiteit. Als gemeente vinden wij het belangrijk dat wij het goede voorbeeld geven om te ontstenen en deze gebieden dan zo in te richten dat dit bijdraagt aan het versterken van de biodiversiteit. Hiermee kunnen wij inwoners stimuleren om ook hun tuin te ontstenen en vervolgens te beplanten.

Voor het ontstenen is binnen dit WRP jaarlijks € 75.000 gereserveerd waarbij voor de aanplant ander budget nodig is. Voorgesteld wordt hiervoor Biodiversiteitsbudget in te zetten, € 15.000 per jaar waarmee de helft van deze 2.500 m² kan worden aangeplant met geschikt plantmateriaal. De andere helft van de oppervlakte betreffen bijvoorbeeld parkeerplaatsen en/of sluiten aan op gazons waarvoor geen extra kosten voor aanplant nodig is.

b) Binnen (groot) onderhoudsprojecten van Team Voorbereiding en Ontwikkeling Beheer (VOB) is

aandacht voor versterken van de biodiversiteit bij groot onderhouds- en herinrichtingsprojecten. Daarnaast is in het WRP als uitgangspunt opgenomen dat bij alle herinrichtingsprojecten minimaal 10% minder verharding terugkomt ten gunste van groen. Budget hiervoor moet gevonden worden binnen het project.

c) Binnen het Team Uitvoering Beheer (UB) zal beoordeeld worden waar het beheer van de openbare ruimte kan worden aangepast zodat dit beter aansluit bij de doelstellingen uit de Visie. De basis hiervoor zal onder andere de input uit Storymaps zijn, bijvoorbeeld voor wat betreft aangepast maaibeheer (in Storymaps zijn hiervoor concrete voorstellen gedaan).

d) In Storymaps zijn door de inwoners van Houten voorstellen gedaan voor de aanplant van (bos)plantsoen en losse bomen. Deze locaties worden beoordeeld en zo mogelijk aangeplant. Vooralsnog is rekening gehouden met een benodigd budget van € 3.000.

e) Ecologisch beheer van de berm bij de Schalkwijksebrug. Het budget hiervoor is opgenomen in het budget ecologisch maaien. Hierbij wordt samen met de klankbordgroep gekeken hoe dit maaien het best kan worden uitgevoerd (zie ook ecologisch maaien).

Welke projecten worden uitgevoerd op initiatief van derden

f) Het Wellant vraagt een subsidie aan bij het Innovatiefonds voor het uitvoeren van vier projecten de komende jaren waarbij schoolpleinen van basisscholen worden vergroend. Twee van die projecten zouden binnen de gemeente Houten worden gerealiseerd. Insteek van de gemeente is om in deze projecten te participeren waarbij bestaande subsidiemogelijkheden die er binnen gemeente zijn worden benut, extra budget beschikbaar is voor maatregelen die de biodiversiteit versterken en tevens kennis zal worden gedeeld met de studenten over inrichting van de openbare ruimte; kennis op het gebied van spelen, het waterrobuust maken van de openbare ruimte in het kader van klimaatadaptatie en hoe de biodiversiteit kan worden versterkt. Ook is het Sportakkoord betrokken waarbij het de insteek is schoolpleinen in te kunnen zetten om kinderen uit te dagen meer te bewegen en hierin te participeren (bijvoorbeeld de aanplant van een klimboom). Daarnaast heeft een dergelijk project ook een educatieve waarde omdat het nieuw ingerichte schoolplein kan worden gebruikt als 'leslokaal'. Voorstel is een budget van € 2.000 in te zetten.

g) De Groep Houtense Bijzaken heeft een subsidie gekregen van € 30.000 voor de aanleg van bijen-oases. Zij willen deze oases realiseren in nauwe samenwerking met de grondeigenaren / terreinbeheerders (veelal gemeente Houten). In de Houtense wijken gaat dit in samenspraak met omwonenden. De gemeente heeft met deze Groep een werkwijze afgesproken om projecten te initiëren voor het versterken van de biodiversiteit conform de doelstellingen van deze Groep en de ambities uit de Visie.

2. Thema Waterbeheer

Wat doen wij zelf

a) In Houten Zuid zijn op enkele locaties schanskorven (gestapelde stenen ingepakt in stalen rasters) direct langs het water geplaatst die minder goed verankerd / gefundeerd zijn. Deze gaan op enkele locaties steeds meer scheef staan. Voorbeelden hiervan zijn enkele schanskorven langs de Rietplas. Om risico's van omvallen te voorkomen, dient hiervoor een oplossing te worden gezocht. Mogelijkheid is het verwijderen van het stalen raster waarmee de stenen van de schanskorven bijeen worden gehouden en waarbij met deze keien vervolgens een natuurvriendelijke oever wordt gerealiseerd. Deze wordt deels afgedekt met grond. Hierdoor ontstaat een goede habitat voor amfibieën en insecten om te nestelen en te schuilen. Voorstel is als proef dit voor een aantal locaties uit te voeren waarbij dit wordt bekostigd uit een budget uit de Algemene Dienst voor groot onderhoud kunstwerken (exacte kosten moeten nog worden geraamd maar betreffen enkele tienduizenden euro's) en uit het budget Biodiversiteit (€2.500) voor de inrichting zodat de nieuwe situatie ook werkelijk bijdraagt aan het versterken van de biodiversiteit.

b) In Storymaps zijn door inwoners voorstellen gedaan waar oevers kunnen worden aangepast en/of met bijvoorbeeld ingeplant met meer of andere oevervegetatie. Ook zijn locaties aangegeven waar het beheer van de oevers verbeterd kan worden. In 2021 zullen deze locaties worden beoordeeld en wordt waar mogelijk het beheer aangepast. Andere locaties kunnen op een lijst worden geplaatst voor komende jaren om dan uit te voeren.

3. Thema Ecologische verbindingen

Wat doen wij zelf

De maatregelen die onder a, b, c en f van Thema 1 (Groenbeheer) zijn beschreven zijn ook een (versterking van de) verbindingszone of stepping stones tussen twee natuurgebieden.

a) In Storymaps zijn voorstellen gedaan waar verbindingen kunnen worden gerealiseerd tussen verschillende groengebieden. Hierbij gaat het zowel om verbindingen tussen kleine

groengebieden als ook verbindingen die grote natuurgebieden met elkaar verbinden. In 2021 zullen deze locaties worden beoordeeld en zal waar mogelijk gelijk het beheer worden aangepast. Het is hierbij belangrijk om ook andere grondeigenaren zoals bijvoorbeeld HDSR te betrekken omdat zij ook veel gronden in bezit en beheer hebben en ook ambities hebben om de biodiversiteit te versterken; samenwerking is hierbij logisch. Deze locaties kunnen niet alle tegelijkertijd worden aangepakt. Zo kunnen sommige verbindingen direct worden gerealiseerd en zullen andere locaties op een lijst worden geplaatst voor komende jaren. Ook zijn verbindingen aangegeven op de Kansenkaart in de Visie waar in de komende jaren kansen liggen om belangrijke groengebieden met elkaar te verbinden.

b) Langs en tussen bomenrijen kunnen als een verbindingszone of als stepping stones vaste planten en/of (bos)plantsoen worden aangeplant. Hiermee worden deze bomenrijen, die van zichzelf al een verbindingszone zijn, versterkt als verbindingszone. Locaties voor deze verbindingen komen deels uit voorstellen van bewoners die zij in Stoymaps hebben gedaan. Het beschikbare budget hiervoor bedraagt € 5.000.

Welke projecten worden uitgevoerd op initiatief van derden

c) Het versterken van ecologische verbindingen kan bijvoorbeeld ook het werk zijn van de Paddenwerkgroep van de Milieuwerkgroep Houten die in 2020 ervoor heeft gezorgd dat padden tijdens de paddentrek in het voorjaar niet in rioolputten terecht kunnen komen door gaas voor put te plaatsen. Hiermee wordt de verbinding voor de padden verbeterd. In 2020 zal met de MWH verder worden overlegd om hier stappen in te zetten.

4. Thema Klein landschapselementen

Wat doen wij zelf

a) In het huidige plantseizoen 2020-2021 worden zoals bovenstaand is beschreven op de Vijfwal op 5 à 10 locaties kleine bosjes bosplantsoen aangeplant (Project 1d van 2020). Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het aantal kleine landschapselementen.

Welke projecten worden uitgevoerd op initiatief van derden

b) Voor aanleg van kleine landschapselementen geeft de provincie Utrecht subsidie. Dit betreffen projecten zoals voor 2020 reeds zijn beschreven (onderdeel e). Ook voor 2021 is subsidie van maximaal € 21.000 beschikbaar voor de gemeente Houten. De subsidieverlening voor de landschapselementen loopt via het Collectief Utrecht Oost. Als cofinanciering levert de gemeente Houten een bijdrage van circa € 3.000 voor de aanleg van landschapselementen die niet onder de provinciale regeling vallen zoals kleine hoogstamboomgaardjes. De verwachting is dat de provincie Utrecht deze subsidieregeling voort zal zetten in 2022 en de jaren daarna, maar die beslissing is nog niet genomen.

5. Thema Soortenbeheer

Wat doen wij zelf

a) Vogels, vleermuizen, bijen en overige insecten: Voor de bestrijding van de eikenprocessierups wordt een plan van aanpak opgesteld waarbij onder andere bloemenweides nabij eiken worden aangelegd om daarmee natuurlijke vijanden van deze rups aan te trekken. Dit wordt dan gedaan door het versterken van de biotoop van de natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. Naast dat insecten hier baat bij hebben, is dit ook goed voor vogels die bijvoorbeeld weer insecten als voedsel hebben. Budget hiervoor bedraagt € 8.000 vanuit budget Biodiversiteit.

b) Vogels en Vleermuizen: Op meer locaties worden nestkasten opgehangen voor vogels die de eikenprocessierups als voedsel hebben en voor vleermuizen. Budget hiervoor bedraagt € 3.000 vanuit budget Biodiversiteit.

c) Weidevogels: In 2020 is opdracht gegeven aan het Collectief Utrecht Oost voor het opstellen van een inrichtings- en beheerplan voor weidevogelgebieden op het Eiland van Schalkwijk. Dit betreft enerzijds het opstellen van een inrichtings- en beheerplan maar in 2021 zullen hiervoor ook overleggen worden gevoerd met betrokken boeren om vervolgens een volgende stap te kunnen zetten in het werkelijk realiseren van de weidevogelgebieden.

d) Weidevogels: Voor het versterken van het weidevogelgebied De Hoon worden maatregelen getroffen om deze habitat aan te passen waardoor deze geschikter wordt als weidevogelbroedgebied. Het gaat hierbij dan om het aanleggen van een verbinding tussen sloten en een aantal andere ingrepen waarmee het waterpeil beter kan worden aangepast zodat tijdens het broedseizoen daar een plas-drasgebied kan worden gerealiseerd. De kosten hiervoor bedragen € 10.000 ten laste van budget Biodiversiteit (weidevogels) waarbij vanuit HDSR mogelijk een subsidie van € 5.000 kan worden verkregen.

e) Waar beplanting nieuw wordt aangelegd of vervangen, wordt gelet op het versterken en verlengen van de bloeihoog met als doel gedurende een lagere en aaneengesloten periode

voedsel voor insecten te hebben. Dit vormt dan ook weer voedsel voor onder andere vogels en andere fauna. Budget vanuit de Algemene Dienst.

f) Onderhoud van ijsvogelwanden. Jaarlijkse kosten bedragen € 500 ten laste van budget Biodiversiteit.

g) Aanleg van nestgelegenheden voor zandbijen. Kosten bedragen € 500 per jaar ten laste van budget Biodiversiteit.

Welke projecten worden uitgevoerd op initiatief van derden

h) Binnen Houten zijn verschillende werkgroepen actief die goed werk doen voor bepaalde fauna. Voorbeelden zijn de Ringslangenwerkgroep, Paddenwerkgroep, Weidevogelwerkgroep en werkgroep voor uilen, nachtvlinders, libellen en dergelijke. In 2021 zullen deze werkgroepen worden benaderd door de gemeente om te overleggen waar wij als gemeente het beheer van de openbare ruimte kunnen aanpassen om de habitat van de betreffende fauna te verbeteren. Voorstel is dat het benodigde budget ten laste komt van budgetten uit de Algemene Dienst, ervan uitgaande dat de kosten beperkt zijn. Wanneer duidelijk is om welke maatregelen het gaat en welk budget nodig is, zal hiervoor nog dekking moeten worden gevonden.

6. Thema Voorlichting / educatie

Wat doen wij zelf

a) Bij alle projecten die wij als gemeenten in de openbare ruimte uitvoeren, zal aandacht worden besteed aan het informeren van omwonenden over de voorgenomen maatregelen. Naast dat het goed is dat de gemeente de inwoners informeert over voorgenomen werkzaamheden, vergroot dit ook de betrokkenheid en acceptatie voor plannen. Immers, wanneer duidelijk is waarom plannen worden uitgevoerd, kennen de inwoners de achtergrond waarom het gebeurt en wat het op kan leveren. Daarnaast informeren wij voorbijgangers met informatiesheets ter plaatse (geplastificeerde A4-tjes). Hierop wordt uitgelegd wat er gaat gebeuren en waarom dat belangrijk is.

b) Daarnaast zal er specifieke voorlichting plaatsvinden over bijvoorbeeld Actie Steenbreek waarbij de gemeente stenen ophaalt als de tuin minimaal met 50% is ontsteend. In 2021 zal ook een voorlichtingscampagne starten waarbij subsidie kan worden verkregen wanneer groene daken worden aangelegd en waterberging en infiltratie in tuinen wordt gerealiseerd.

Hierbij is het ook belangrijk dat tuincentra de juiste informatie kunnen geven aan de inwoners van Houten over herinrichting van tuinen waarmee werkelijk de biodiversiteit wordt versterkt. Hierover zal met de klankbordgroep worden gesproken hoe wij hier invulling aan kunnen geven.

c) Om meer bekendheid te geven aan natuurinclusief bouwen bij nieuw- en verbouw van woningen zal hierover informatie worden verzameld wat wordd gedeeld via de website van de gemeente maar ook actief aan inwoners zal worden gecommuniceerd wanneer zij met vragen of plannen bij de gemeente komen. Hiervoor zullen informatiesheets beschikbaar komen voor medewerkers die hierover met inwoners overleggen.

d) NME (Natuur en Milieu Educatie) verzorgt lessen voor onder andere scholen op het gebied van natuur en milieu. Hiermee wordt kennis gedeeld en bewustzijn gecreëerd bij jongeren die dat ook meenemen naar huis. Dit blijven wij doen.

7. Thema Natuurinclusieve landbouw

Wat doen wij zelf

a) In overleg met LTO wordt bekeken waar wij samen kunnen optrekken om de biodiversiteit te versterken in het buitengebied van Houten. Waar in het meer verstedelijkte gebied al veel aandacht is voor biodiversiteit en ook al veel locaties zo zijn ingericht dat dit bijdraagt aan de biodiversiteit, is hier in het buitengebied nog veel winst te behalen. Bijvoorbeeld door de aanleg van wilde bloemenstroken langs akkers of langs slootkanten met subsidie van het Collectief Utrecht Oost. Voor deze bloemenstroken lijkt steeds meer aandacht te komen waarbij de bodem in deze stroken ook minder gevoelig zijn voor langdurige droogte.

Daarnaast is het voor boeren mogelijk dat zij subsidie ontvangen wanneer zij extra knotbomen aanplanten. Al deze subsidiemogelijkheden bieden kansen om de biodiversiteit in het buitengebied te versterken en is daarmee een mooie mogelijkheid in het buitengebied ook maatregelen te treffen.

b) In het overleg met LTO kwamen zij met het voorbeeld om kleine overhoeken op erven van boeren en andere bewoners van het buitengebied in te zaaien met een kruidenrijk bloemenmengsel. Het is hierbij belangrijk dat vanuit de gemeente een goede instructie en uitleg komt over de aanleg en het beheer van deze overhoeken en ook informatie wordt verstrekt wat goede zaadmengsels zijn. Deze overhoeken worden vervolgens beheerd door de eigenaren waarmee de oppervlakte kruidenrijk grasland toeneemt in het buitengebied en daarmee ook nieuwe stepping stones ontstaan.

In het overleg met LTO is ook voorgesteld om andere zaken aan de orde te stellen zoals bijvoorbeeld het bestrijden van ongewenste onkruiden op gemeentegronden zoals akkerdistel en jacobskruiskruid. Door hier meer aandacht voor te hebben, kan de medewerking van boeren worden vergroot bij zaken die voor de gemeente belangrijk zijn.

c) Het is de wens van de gemeente om een pluk- en eetuin of -bos te realiseren binnen de gemeente. In deze tuin / bos kunnen gedurende het gehele jaar gewassen, vruchten en/of noten worden geplukt door inwoners voor de eigen consumptie. Hiervoor is nog geen locatie gevonden waarbij het dit jaar of in 2021 nog wel de bedoeling is deze locatie te vinden.

8. Thema Tijdelijke natuur

a) Vooral in de voorbereiding van de woningbouw in het kader van de Ruimtelijk Koers zijn er naar verwachting mogelijkheden voor het realiseren van Tijdelijke natuur. Dit wordt intern onder de aandacht gebracht waarbij een handleiding zal worden opgesteld hoe in een dergelijke situatie moet worden gehandeld.

Algemeen (monitoring)

Monitoring van flora en fauna is uitgangspunt om te kunnen beoordelen wat de stand van zaken is, maar ook om te volgen hoe deze zich ontwikkelt (als gevolg van de inspanningen die de gemeente Houten verricht). Samen met Houtense organisaties wordt beoordeeld welke informatie reeds beschikbaar is en hoe deze eenvoudig kan worden aangevuld.

Samenvatting besteding budget Biodiversiteit 2021⁽¹⁾

Nr	Projectomschrijving	Projectkosten	
		Bedrag (€)	Bijdrage uit AD of subsidie (€)
1a	Aankoop plantmateriaal ikv ontsteden WRP	15.000	
1d	Aanplant van (bos)plantsoen	3.000	
1f	Bijdrage aan realisatie groene schoolpleinen (project Wellant)	2.000	
1g	Bijen-oases door en samen met Houtense Bijzaken		30.000 (S)
2a	Aanpassen schanskorven	2.500	PM (AD)
3b	Versterken ecologische verbindingen tussen bomenrijen	5.000	
4a ⁽²⁾	Aanleg bosjes Vijfwal	5.000	
4b	Bijdrage aan realiseren kleine landschapselementen		3.000 (AD)
5a	Aanleg bloemenweides bij eikenbomen	8.000	
5b	Plaatsing vogel- en vleermuiskasten	3.000	
5c	Aanpassen inrichting De Hoon voor weidevogels	10.000	5.000 (S)
5f	Onderhoud ijsvogelwanden	500	
5g	Aanleg nestgelegenheden zandbijen	500	
5h	Aanpassen beheer tbv werkgroepen		PM
6b	Bijdrage aan afvoeren stenen bij ontsteden tuinen		PM
	Totaal	55.000	38.000

(1: Beschikbaar budget € 55.000, € 35.000 uit subsidie en AD € 3.000

(2: Project beschreven voor 2020 (project 1d)

Taakverdeling

Team Ruimtelijke Ontwikkeling is verantwoordelijk voor opstellen van de Visie Groen en Biodiversiteit. Vervolgens is Team Uitvoering Beheer budgetverantwoordelijk voor het budget Thema Ruimte en Groen. Na het vaststellen van de Visie is Team Uitvoering Beheer verantwoordelijk voor de uitvoering van deze Visie en de projecten in het Uitvoeringsplan.

Rol van de klankbordgroep na vaststellen visie

De leden van de klankbordgroep zijn vooral inwoners van de gemeente Houten die het versterken van de biodiversiteit (in en rond Houten) een warm hart toedragen. Deze leden zijn vaak ook op andere terreinen actief op dit vlak en hebben daarmee een relevant netwerk. De gemeente werkt graag samen met deze leden c.q. maakt graag gebruik van hun netwerk. Samen met de klankbordgroep is afgesproken dat ook na het tot stand komen van de visie zij betrokken worden bij projecten die voortvloeien uit de Visie. De gemeente ontvangt graag gevraagd en ongevraagd advies op dat terrein. Ook zal aan de hand van bepaalde thema's worden overlegd over de mogelijkheden dit op te pakken.

Bij concrete projecten gerelateerd aan de Visie zal een afvaardiging van de klankbordgroep onderdeel worden van de dit project(team). Hierbij kunnen de leden een soort van liaisonfunctie vervullen tussen de gemeente en inwoners / betrokkenen en ambassadeurs zijn voor het

versterken van de biodiversiteit. Zij kunnen hierbij een verbindende rol vervullen en ook een rol als informant voor inwoners en/of de gemeente.

Jaarlijks wordt door de gemeente een uitvoeringsplan opgesteld. Ook hierin zal de klankbordgroep een adviserende rol vervullen.

Bijlage 1: Tekst uit paragraaf 6.3 uit Visie Groen en Biodiversiteit

Voor de financiering van de maatregelen en projecten waarmee het groen en de biodiversiteit kan worden versterkt, zijn verschillende budgetten beschikbaar. Onderstaand zijn de budgetten weergegeven die hiervoor één op één kunnen worden ingezet:

- In het collegeprogramma 2018 – 2022 van de gemeente Houten is opgenomen dat vanaf 2020 binnen het thema 'Openbare ruimte en groen' jaarlijks € 250.000 beschikbaar is waarvan € 160.000 kan worden ingezet voor projecten vanuit deze Visie.
- In hetzelfde collegeprogramma is een structureel budget opgenomen van € 15.000 voor het beschermen van weidevogels. Omdat dit een onderdeel vormt van de maatregelen in deze Visie, wordt dit budget onderdeel van de Visie, weliswaar geormerkt voor het voorgestelde doel.
- Verschillende doelstellingen uit de Nota Dierenwelzijn van de gemeente Houten zijn overgenomen in deze Visie waarbij een deel van het budget van dierenwelzijn beschikbaar is voor maatregelen binnen deze Visie, zijnde € 5.000.

Totaal betreft dit een budget van € 180.000 te besteden aan projecten vanuit deze Visie.

Vanuit de Algemene Dienst zijn jaarlijks budgetten beschikbaar voor beheer en onderhoud van onder andere groen. Deze budgetten zijn nodig voor regulier onderhoud en vervanging. Insteek bij de voorbereiding van dit onderhoud en vervangingsprojecten is om wanneer werkzaamheden worden uitgevoerd, gekeken wordt of deze werkzaamheden zodanig kunnen worden uitgevoerd zodat die bijdragen aan het versterken van de biodiversiteit.

Daarnaast zijn er binnen de gemeente projectbudgetten voor groot onderhoud en vervanging voor elementen in de openbare ruimte. Dit zijn projecten binnen de Teams Voorbereiding Ontwikkeling en Beheer, Uitvoering Beheer en Ruimtelijke Ontwikkeling. In de voorbereiding van deze projecten zal elke keer worden beoordeeld welke mogelijkheden er zijn zodat het eindresultaat bijdraagt aan het versterken van de biodiversiteit. Dit conform de uitgangspunten uit deze Visie waarbij deze een soort van 'handleiding' is die wordt gebruikt. Dit betreffen vooral de maatregelen die zijn verwoord in hoofdstuk 5 van deze Visie. Projecten van de gemeente waar aan kan worden gedacht zijn bijvoorbeeld het reconstrueren van fietsstraten of maatregelen die bijdragen aan het robuuster maken van de openbare ruimte zoals verwoord in het Water en Rioleringsplan.

Deze projecten zijn een onderdeel van de teamplannen waarvoor niet een vast budget per jaar beschikbaar is. Hierbij wordt getracht werk-met-werk te maken waarbij deze Visie één van de kader stellende nota's is.

Ook wanneer woningbouw wordt gerealiseerd in het kader van de Ruimtelijke Koers, is budget beschikbaar vanuit bovenwijkse voorzieningen waarbij het versterken van de biodiversiteit ook een onderdeel is. Bij deze nieuwbouw is deze Visie een 'handleiding' bij het ontwerp van de bebouwing en de inrichting van de openbare ruimte.

Naast budgetten binnen de gemeente zijn er vanuit de provincie of andere instanties (bijvoorbeeld Collectief Utrecht Oost) subsidiemogelijkheden voor aanleg van bloemenweides langs akkers en slootkanten, aanleg van kleine landschapselementen of voor weidevogelbeheer. Een voorbeeld is een subsidie die aan de werkgroep Houtense Bijzaken is toegekend voor de aanleg van onder andere bijen-oases in de gemeente Houten. Met dit soort organisaties overlegt de gemeente over de inzet van deze subsidies zodat die passen binnen hun doelstelling, passen binnen het gemeentelijke beheer maar ook een meerwaarde zijn voor het versterken van de biodiversiteit binnen de gemeente Houten.

Bijlage 2: Kaart met locaties waar bosjes op de Vijfwal kunnen worden aangeplant

Legenda

Hondenlosloopgebied

Kruidenrijke bloemenweide